

УДК 33(477):338.24

Іван Михасюк, доктор економічних наук, професор, академік академії наук ВО України, завідувач кафедрою економіки підприємства, заслужений професор Львівського національного університету імені Івана Франка, професор економічних наук Республіки Польща
Володимир Чаус, аспірант кафедри економіки підприємства

РЕГУЛЯЦІЯ І ДЕРЕГУЛЯЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

Досліджено поєднання регуляції і дерегуляції національної економіки України в екстремальних умовах (російської агресії) з посиленням державного регулювання щодо зміцнення військово-промислового комплексу й одночасного дерегулювання бізнесу підприємств в.т.ч. оборонної промисловості, перспективи євроатлантичного партнерства.

Ключові слова: національна економіка, регуляція, дерегуляція, російська агресія, інтеграція, геополітика, НАТО, ЄС.

Літ. 3.

Іван Михасюк, доктор экономических наук, профессор, академик академии наук ВО Украины, заведующий кафедрой экономики предприятия, заслуженный профессор Львовского национального университета имени Ивана Франко, профессор экономических наук Республики Польша
Владимир Чаус, аспирант кафедры экономики предприятия

РЕГУЛЯЦИЯ И ДЕРЕГУЛЯЦИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ В ЭКСТРЕМАЛЬНЫХ УСЛОВИЯХ

Исследовано сочетание регуляции и дерегуляции национальной экономики Украины в экстремальных условиях (российской агрессии) с усилением государственного регулирования по укреплению военно-промышленного комплекса и одновременного дерегулирования бизнеса предприятий в.т.ч. оборонной промышленности, перспективы евроатлантического партнерства.

Ключевые слова: национальная экономика, регуляция, дерегуляция, российская агрессия, интеграция, геополитика, НАТО, ЕС.

Ivan Mykhasyuk, Ph.D. (Economy), Prof. Academician of Academy of Sciences of Ukraine Head of Business Economics Department Honored Prof. of Lviv National University by I. Franko Prof. of Economics of Poland
Volodymyr Chaus, PhD Student of Business Economic Department

NATIONAL ECONOMY'S REGULATION AND DEREGULATION IN EXTREME CONDITIONS

The article investigates the combination of Ukraine National economy's regulation and deregulation in extreme conditions (Russian aggression) with increased government regulation to strengthening the military-industrial complex and simultaneous deregulation of business enterprises including defense industry and prospects for Euro-Atlantic Partnership.

Keywords: National Economy, regulation, deregulation, Russian aggression, integration, geopolitics, NATO, the European Union.

Поруч із економічною складовою, вирішальне значення у формуванні України як повноправного євроатлантичного партнера мають безпека і оборонна сфери як важлива умова ефективності національної безпеки держави. Пріоритетними тут є забезпечення національних інтересів, державної незалежності, протидія і запобігання сучасним внутрішнім та зовнішнім викликам і загрозам.

Російська агресія, як головна загроза

національній безпеці України та українців, національна безпека внутрішнього походження змушує нас обирати систему колективної безпеки та оборони країни за принципом ряду пострадянських країн – через НАТО – в ЄС.

Доля Європи вирішується сьогодні в Україні. Тому Україна мусить не лише забезпечити власну безпеку, а й зробити посильний внесок у формування простору безпеки на Європейському континенті. Звичайно курс на європейську

інтеграцію та євроатлантичну співпрацю пов'язаний з ризиками, усунення яких потребує вжиття відповідних заходів. Задекларований курс України на інтеграцію в європейський політичний і безпековий простір є невід'ємною складовою євроатлантичного простору і має спиратися на принципово нову модель суспільно-політичного розвитку, відповідну стратегію внутрішніх перетворень та послідовні зусилля, спрямовані на зміну геополітичної ситуації.

Все це вимагає від України посилити державне регулювання економіки в бік зміцнення військово-промислового комплексу (ВПК) й одночасного дерегулювання бізнесу підприємств в тому числі й оборонної промисловості.

У 2013 р. до стратегічних напрямів економічної та соціальної політики України передбачалось віднести такі: дерегуляція та мотивація бізнесу до зростання; розвиток внутрішнього ринку і стимулювання імпортозаміщення; реалізація потенціалу аграрного сектору в умовах загострення ризиків світової продовольчої кризи; сприяння експортерам і зміцнення конкурентоспроможності експорту; модернізація важелів макроекономічної стабілізації в умовах збереження нестабільності глобальної економіки; оптимізація фіскальної політики в умовах жорстоких бюджетних обмежень; диверсифікація та підвищення ефективності соціальної політики.

Проте сьогодні (2014 р.) – в екстремальних умовах – окупація Криму Росією і вторгнення на Схід України змушує Уряд взяти на себе, насамперед, обороноздатність, а отже й змінити вектор в бік державного регулювання економіки не чекаючи повномасштабного вторгнення російського агресора. Тому регуляторну роль Уряду України слід в першу чергу скерувати на зміцнення військово-промислового комплексу.

Світовий досвід вчить: раз почалась війна – все для фронту, все для перемоги. За таких умов на передній план виходить державна регуляція економіки оборонної промисловості. А щоб промисловість ВПК й інших підприємств більш ефективно працювали, слід дерегулювати та мотивувати бізнес до зростання. В цьому й полягає поєднання регуляції і дерегуляції національної економіки в екстремальних умовах.

В умовах ведення Вітчизняної війни вбачається за необхідне посилити виконання вимог законодавства України щодо державної регуляторної політики в частині кількісного аналізу вигод і витрат на дотримання обов'язкових регуляцій при підготовці нормативно-правових актів відповідних центральних органів виконавчої влади щодо оборонних заходів Вітчизни. З цих

позицій стратегічна орієнтованість політики дерегуляції обумовлює необхідність впровадження модернізованих регуляторних механізмів в поєднанні з дерегулюванням, насамперед, підприємств оборонного комплексу. Державне регулювання ВПК в поєднанні з дерегулюванням – скороченням дозвільних і реєстраційних процедур, поширення практики електронного надання адміністративних послуг для бізнесу на усій території України, як і формування стійкого податкового середовища тощо слід скерувати в бік підвищення ефективності державної оборонної політики.

Відомо, що в цілому нинішня ситуація в Україні нестабільна. Це відштовхує потенційних інвесторів. Подібна внутрішня ситуація у свій час мала місце у таких країнах як Литва, Латвія, Естонія. Ці країни прагнули приєднатися до НАТО не через те, що їм загрожував якийсь зовнішній ворог, як Україні сьогодні, а задля вигідного та надійного проведення внутрішніх реформ, оптимізації витрат на безпеку і перерозподілу звільнених бюджетних коштів на виплати вчителям, лікарям, пенсіонерам. І сьогодні, життя людей цих країн загалом відповідає європейським стандартам, до яких належать: гарантований суверенітет і національна безпека, цивілізована політика, стабільна розвинута економіка, забезпечена старість, надійний соціальний захист, безпечна праця. Для України НАТО сьогодні – це механізм реалізації більш глобальних планів, зокрема зростання економіки. Адже в НАТО вступає не лише Міністерство оборони, а держава загалом задля серйозного впливу на внутрішню ситуацію в країні.

Процес євроатлантичної інтеграції веде до позитивних змін у різних сферах життя країни як в економіці, так і політиці, поліпшиться інвестиційна привабливість країни. У потенційного інвестора думка про Україну зміниться. Слід прискорити доведення до логічного завершення процес євроінтеграції шляхом підписання і подальшої ратифікації парламентами всіх країн-членів ЄС Угоди про асоціацію і зону вільної торгівлі.

За оцінками вітчизняних експертів, для безболісного вступу до ЄС Україні бажано збільшити ВВП до 300 млрд доларів США, а сукупний обсяг прямих іноземних інвестицій має досягти майже 80 млрд доларів США. Для подолання відчутного розриву в обсягах ВВП на душу населення між Україною та членами ЄС щорічні темпи зростання ВВП повинні бути на рівні не менше 6 – 7%, а товарооборот становити як мінімум 60% [1, 167].

Проте, вказані цифри, на нашу думку, надто

завищені і не можуть служити головною умовою вступу до ЄС, зокрема сьогодні, в умовах неоголошеної війни з Росією. Проте лише приєднання до цивілізації ЄС є запорукою виходу України з соціально-економічної преференції.

Чим більше відставання, тим активніше повинна втручатися держава у господарський процес, зокрема, шляхом державного інвестування в економіку, визначення пріоритетів бюджетних капітальних видатків. Інвестиційна сфера, особливо у країнах із перехідною економікою, неспроможна одужати за рахунок саморегулювальних механізмів. Потрібне впровадження відповідних адекватних державних програм, спрямованих на поліпшення інвестиційного клімату.

На сьогодні немає загально визнаної методики визначення оптимального та порогового рівня державних витрат і, відповідно, рівня податкового навантаження, при перевищенні яких економічне зростання зупиняється. Отже, доцільно здійснювати експертні оцінки щодо визначення оптимального та порогового рівнів розміру та враховувати їх при формуванні податкової, бюджетної та інвестиційної політики.

На сьогоднішній день найбільш доцільним як для України, так і Європи вибудувати і зміцнювати Балтійсько-Чорноморську оборонну вісь – Швеція – Норвегія – Фінляндія – Литва – Латвія – Естонія, Польща – Болгарія, а у перспективі і Білорусія, ініціювати взаємно вигідні умови між вказаними країнами від торговельної до оборонної політики. Спільні інтереси країн Балтії і регіону Чорного моря дадуть можливість сформувати новий Політико-Східний Союз на теренах Східної Європи. В цьому зацікавлені також Швеція, Фінляндія як позаблокові країни а також Туреччина, яка не прямо, проте підтримує своїх одновірців – кримських татар. Правда, робити подальших кроків в цьому плані поки що не бажає, щоб не зіпсувати відносини з Росією. Повноцінну допомогу від Туреччини зможемо отримати тільки тоді, коли США та Європа почнуть діяти.

Союз вищевказаних держав був би значно сильніший в економічному і військовому відношенні, ніж московський агресор. Україна в такому Союзі, зважаючи на розміри території, природні ресурси та географічне положення, створення, по суті, нової босздатної справжньої української армії, має шанс відіграти основну роль як в оборонному, так і в економічному аспекті.

Для цього в першу чергу Україні слід посилити гальмування динаміки зростання видатків. Головним завданням бюджетної політики має бути оптимізація структури видатків. Зокрема,

підвищення рівня соціального захисту можливе за рахунок скасування необґрунтованих пільг для заможних верств населення, мінімізації корупційних втрат, раціоналізації структури закупівель. На дострокове погашення частини зовнішнього державного боргу слід спрямувати понадпланові надходження до бюджету, а видатки – спрямовувати на проекти, які в коротко- чи середньостроковій перспективі дозволять значно зменшити видатки бюджету, збільшити його доходи передовсім на оборону країни.

Доцільним у державному регулюванні слід вважати посилення уваги до спрямування акумульованих у бюджеті коштів на цілі розвитку, уникнути розпорошення інвестиційних ресурсів. Слід радикально удосконалити управління державними підприємствами й акціонерними товариствами з контрольним пакетом акцій, з огляду на необхідність спрямування коштів на технологічну модернізацію виробництва.

В 2012 році спад промислового виробництва в Україні заклав передумови адаптаційної перебудови економіки для функціонування в умовах значного зменшення ваги експортного чинника. Змістом такої перебудови має стати зменшення питомої ваги традиційних експортних секторів промисловості, переорієнтація ресурсів на забезпечення потреб внутрішнього ринку та освоєння нових зовнішніх ринків продукції з переорієнтацією в країни ЄС.

Нинішня макроекономічна модель валютно-грошової політики, в якій грошова пропозиція критично залежить від стану платіжного балансу, вимагає зміни інструментарію та пріоритетів політики державного регулювання.

В 2014 р. через витрати на оборону а також низькі темпи зростання експорту українських товарів спонукало до цілеспрямованої девальвації гривні, що вимагає залучення інноваційних технологій. Уповільнення інвестиційної активності негативно позначається на процесах імпортозаміщення, що і без цього посилює падіння гривні.

Застосування Національним банком адміністративних заходів, у тому числі тимчасових обмежень щодо купівлі-продажу валюти, посилення контролю за поверненням експортної виручки в Україну, обов'язкового продажу її більшої частини тощо, можуть створити передумови для укріплення курсу гривні.

Незважаючи на зовнішні загрози, скерування економіки країни для перемоги над ворогом (регулювання економіки) держава й далі повинна дерегулювати процеси обмеження втручання в поточну діяльність суб'єктів господарювання при

СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ

розробленні та просуванні нових товарів на ринок у спосіб повноцінного запровадження процедур ринкового нагляду відповідно до міжнародних норм і практики країн ЄС, сприяти розширенню бази інвестиційних ресурсів підприємств та їхньому спрямуванню в напрямках, необхідних для реалізації програми модернізаційних реформ, включно із новими програмами модернізації оборонного сектору України.

Після закінчення воєнних дій на Сході та відновлення припливу інвестиційних ресурсів можна очікувати відбудову зруйнованих заводів

із застосуванням новітніх технологій, а отже, збільшення випуску конкурентоспроможної високотехнологічної продукції.

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

2. Олег Шамиур, Микола Капітоненко. В пошуках витраченого часу: проблема вибору стратегії безпеки України. Дзеркало тижня, № 40 (186) 1 листопада 2014 р.

3. А. Філіпенко. Економічний часопис – XXI № 7–8, 2011, С. 66.

Стаття надійшла до редакції 25.11.2014

УДК 37.013.4

Надія Ашиток, доктор філософських наук, професор
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ

У статті висвітлено й проаналізовано деякі підходи до процесу вдосконалення професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи соціалізації дітей з особливими потребами.

Ключові слова: соціалізація, освітній процес, соціальний педагог, діти з особливими потребами.

Літ. 10.

Надежда Ашиток, доктор философских наук, профессор
Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко

СОЦИАЛИЗАЦИЯ ДЕТЕЙ С ОСОБЫМИ ПОТРЕБНОСТЯМИ В КОНТЕКСТЕ ПОДГОТОВКИ СОЦИАЛЬНЫХ ПЕДАГОГОВ

В статье освещены и проанализированы некоторые подходы к процессу совершенствования профессиональной подготовки будущих социальных педагогов к работе социализации детей с особыми потребностями.

Ключевые слова: социализация, образовательный процесс, социальный педагог, дети с особыми потребностями.

Nadia Ashytok, Ph.D.(Philosophy), Professor of Drohobych State Pedagogical University by I. Franko

SOCIALIZATION OF CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS IN THE CONTEXT OF SOCIAL PEDAGOGUES' TRAINING

The article analyzes some of the approaches to improve the training of future social workers to the to work with the socialization of children with special needs.

Keywords: socialization, process of education, social educator, children with special needs.

Постановка проблеми. Реалізація соціальної політики щодо осіб з особливими потребами завжди була одним з важливих показників як рівня розвитку цієї політики, так і рівня прогресивності суспільства в цілому. Процес створення необхідних умов для того, щоб інтеграція цих людей у систему соціальних відносин відбувалася максимально ефективно, є складним та різноспрямованим, що передбачає матеріально-технічну забезпеченість зазначеного процесу, створення технологічних

розробок, існування відповідної інституційної бази, формування позитивної громадської думки, підготовку команди фахівців, до складу якої входять не лише фахівці медичного та медико-технічного профілю, покликані забезпечувати власне медичну реабілітацію осіб з особливими потребами, а й коректологи різних нозологій і соціальні педагоги. Ці фахівці повинні поєднувати у собі здатність забезпечувати для осіб з відповідними потребами можливість як фізичної реабілітації, так й інтеграції в сучасний соціально-